

Paradoxul lui Newcomb

Prezicatorul-această problema superba, dar și frustrantă a fost creată în anul 1960 de William Newcomb, un fizician american, iar mai târziu a fost analizată și popularizată de filozoful Robert Nozick. Este cunoscută ca paradoxul lui Newcomb.

Deși există mai multe variante cu mici ajustări, problema sună în felul următor:

Avem două cutii: prima cutie notată cu A și a doua notată cu B.

Cutiile sunt opace, deci nu se poate observa conținutul, dar se știe că în A se afla 1000\$ iar în B fie 1 000 000\$, fie nimic.

Trebuie să decidem ce alegem (1) doar cutia B; sau (2) ambele cutii, iar decizia se poate lua imediat. Mai știm de asemenea că o entitate numită "Prezicatorul" a umplut cutiile cu puțin timp înainte, urmând o singură regulă: dacă a prezis ca o să deschidem numai cutia B, a pus 1 000 000\$ în ea, iar dacă a prezis ca o să deschidem ambele cutii, a lasat cutia B goală. Știind că în ambele cazuri în cutia A se află 1 000\$ și că avem o mare încredere în abilitatea Prezicatorului, ce alegem?

Când a prezentat problema, Robert Nozick a descoperit că aproape tuturor le era clar care este cursul corect al acțiunii. Dificultatea consta, spunea chiar el, în faptul "că părerile acestor oameni par să se împartă aproape în mod egal, o mare parte dintre ei fiind convinși că aceia care aleg varianta contrară sunt idiști." [1]

Așadar, problema pare să aibă două categorii distincte de persoane fiecare având câte o soluție, ambele rezolvări fiind plauzibile.

Prima categorie, cea de tipul "o cutie", susține faptul că dacă deschidem ambele cutii, Prezicatorul sigur ne-a anticipat alegerea și a lăsat cutia B goală, câștigul fiind de doar 1000\$, dar dacă am deschide doar cutia B, atunci entitatea a prezis această decizie și a pus în B 1.000.000\$, fapt ce sugerează că cea mai bună alegere este să deschidem doar cutia B.

A doua categorie, cea de tipul "două cutii", argumentează că Prezicatorul a decis înainte dacă să umple ambele cutii sau doar una, iar

nimic din ceea ce facem nu mai schimbă conținutul, variantele fiind: fie a pus 1000 000\$ în cutia B, fie nu a pus nimic. Dacă a umplut cutia B, trebuie să deschidem ambele cutii, pentru că v-om avea un câștig de 1000\$ din prima cutie, adăugat cu 1000 000\$ din a doua cutie, deci un total de 1.001.000\$. Dacă nu a umplut cutia B, trebuie să alegem din nou ambele, pentru că 1000\$ înseamnă mai mult decât nimic. Evident în ambele cazuri ar trebui să alegem ambele cutii.

Problema este numită un paradox, deoarece avem două raționamente, ambele logice la prima vedere, ce produc rezultate contradictorii la întrebarea: Ce alegere ne aduce cel mai mare câștig.

Alegerea Prezicătorului	Ce am ales	Câștig
A și B	A și B	\$1000
A și B	B	\$0
B	A și B	\$1.001.000
B	B	\$1.000.000

William Lane Craig a sugerat că în lumea cu prezicători “perfecti” sau lumea în care ar exista mașina timpului(deoarece o mașină a timpului poate fi folosită ca un mecanism de a face o prezicere), poate apărea retrocauzalitatea[SUBSOL]. Dacă o persoana își știe cu adevărat viitorul și dacă această cunoaștere îi afectează acțiunile, evenimentele din viitor vor produce efecte în trecut. Decizia celui ce alege ar fi declanșat deja acțiunea prezicătorului. Unii oameni au ajuns la concluzia că dacă mașina timpului sau prezicătorii “perfecti” ar exista, atunci nu poate exista libera alegere, deci cel ce trebuie să ia o decizie va face ce îi este predestinat. Luate împreună, paradoxul este o reafirmare a unei vechi dispute, în care libera alegere și determinismul sunt incompatibile (determinismul permițând existența prezicătorilor perfecti).

[Craig (1987). "Divine Foreknowledge and Newcomb's Paradox". *Philosophia* 17 (3): 331-350. doi:10.1007/BF02455055.]

Bibliografie.

."[1] -această carte nu exista